

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието*

(Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)

Институция: Министерство на образованието и науката	Нормативен акт: Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за приобщаващото образование
За включване в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за периода: 01.07.2017 г. – 31.12.2017 г.	Дата: 08.08. 2017 г.
Контакт за въпроси: Благовеста Борчева	Телефон: 02 92 17 401

1. Дефиниране на проблема

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

Настоящата частична оценка на въздействието на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за приобщаващото образование (за кратко Постановление) е израз на усилията, които Министерството на образованието и науката полага, съвместно със заинтересованите страни, за осъществяване на реформата в предучилищното и училищното образование.

Необходимостта от приемане на Наредба за приобщаващото образование (за кратко Наредба) се налага поради трудностите, които възникват при прилагането на действащата към момента Наредба за приобщаващото образование, приета с Постановление на Министерския съвет № 286 от 04.11.2016 г.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на

съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Приемането на Постановлението се обуславя от наличието на следните нерешени проблеми:

На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование е необходимо да се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие чрез която да се осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на техните способности и умения и за включването и участието им в общността на детската градина и на училището.

Допълнителната подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности на този етап все още се осъществява предимно от специалистите на регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО). С ресурсно подпомагане от специалисти на РЦПППО в училища се обучават 7003 деца и ученици, а в детски градини – 1830 деца.

От специалисти, назначени в детски градини и училища се обучават деца и ученици, както следва:

- в училища – 4529 деца и ученици,
- в детски градини – 665 деца.

От специалисти, назначени по проект на МОН „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, се обучават деца и ученици, както следва:

- в училища – 2407 деца и ученици,
- в детски градини – 371 деца.

Допълнителна подкрепа се предоставя на общо 16 805 деца и ученици със специални образователни потребности.

Общата или допълнителната подкрепа следва да се осигурява чрез дейности, които са съобразени с индивидуалните потребности на всяко дете и ученик и се извършват от учители и други педагогически специалисти (психолози, педагогически съветници, логопеди), както и от други специалисти (социални работници, кинезитерапевти, и др.). Действащата към момента Наредба за приобщаващото образование, приета с Постановление на Министерския съвет № 286 от 04.11.2016 г. регламентира дейностите, но ги обременява

административно, което затруднява ефективното им предоставяне. Административната тежест е във връзка със сроковете за изготвянето на оценките на индивидуалните потребности на децата и учениците, честотата на екипните срещи и попълването на свързаната с това документация. Идентифицирани са и трудности, свързани с:

- неясни регламенти по отношение участието и сътрудничеството на родителите;
- липса на точно регламентиране на междуинституционалното взаимодействие;
- недостатъчната свобода и независимост на детските градини и училищата от родителите при определяне на подкрепата и при реализиране на дейности за преодоляване на проблемното поведение и за справяне със затрудненията на децата и учениците с приобщаването в образователния процес и в образователната среда;
- липса на процедури за насочване на ученици със специални образователни потребности към подходящи профили, професии и специалности след VII и X клас;
- кратки срокове, регламентирани по отношение на дейността на регионалните екипи за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности към регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и др.

Идентифицираните проблеми е възможно да се решат само чрез приемане на Постановлението.

1.3. *Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?*

До този момент не са извършени последващи оценки на Постановлението.

2. Цели

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Основна цел на Постановлението е с Наредбата да се определи държавният образователен стандарт за приобщаващото образование по чл. 22, ал. 2, т. 7 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Посредством приемането и действието на Постановлението ще се постигнат и специфични цели, свързани с намаляване на административната тежест в детските градини и училищата и подобряване организацията и качеството на работата при осъществяването на дейностите по обща и допълнителна подкрепа за личностно

развитие на децата и учениците. Това ще допринесе да се преодолеят негативните въздействия на действащата към момента Наредба за приобщаващото образование, приета с Постановление на Министерския съвет № 286 от 04.11.2016 г. чрез:

1. Намаляване на административната тежест в детските градини и училищата посредством ограничаване на документацията на екипите за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) и редуциране на честотата на заседанията им.
2. Ясно определяне на отговорностите на родителите при осъществяването на подкрепа на детето или ученика, като се вземат предвид и други нормативни актове – Семейен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социалното подпомагане и свързаните с тях подзаконовни актове, особено по отношение на подкрепата, която родителят оказва на образователната институция при поведенчески проблеми и/или агресивни прояви на дете или ученик.
3. Ясно определяне на същността на междуинституционалното взаимодействие и на механизма, по който отделите за закрила на детето сътрудничат и предоставят информация на детските градини и училищата за работата по случай на деца и ученици.
4. Приложения към Наредбата, както следва:
  - образец на заявление за извършване на оценка на индивидуалните потребности на дете или ученик;
  - образец на План за подкрепа;
  - образец на Карта за оценка на индивидуалните потребности на дете или ученик.

5. Увеличаване на сроковете по отношение на работата на регионалните екипи към регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

6. Регламентиране на по-голяма свобода и независимост на детската градина и училището от родителя при определяне на подкрепата и при реализиране на дейности за преодоляване на проблемното поведение и за справяне със затрудненията на децата и учениците с приобщаването в образователния процес и в образователната среда.

Постановлението е в синхрон с приоритетите, заложи в действащата национална стратегическа рамка на предучилищното и училищното образование, свързани с повишаване на обхвата на децата и учениците в предучилищното и училищното образование и с намаляване дела на отпадналите от училище и преждевременно напусналите училище.

3. Идентифициране на заинтересованите страни

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Приемането на Постановлението засяга широк кръг заинтересовани страни, върху които нормативният акт ще има непосредствено въздействие: участниците в образователния процес (децата и учениците, педагогическите специалисти, директорите на институциите в системата на предучилищното и училищното образование, родителите). Заинтересовани страни са и институциите в системата на предучилищното и училищното образование – 1894 детски градини и 2505 училища, специализираните обслужващи звена (регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – 28, както и Държавен логопедичен център).

Промяната, която ще настъпи в резултат на действието на Постановлението, ще засегне пряко най-вече върху децата и учениците. По данни на Центъра за информационно осигуряване на образованието на Министерството на образованието и науката към месец февруари 2017 г. в системата на предучилищното и училищното образование общият брой на децата и учениците (сред тях и на децата и учениците със специални образователни потребности) е следният:

- деца в детски градини – 228 520, от тях със специални образователни потребности – 3374.
- деца и ученици в средни училища – 636 757, от тях със специални образователни потребности – 13 862;
- ученици в професионални училища – 115 585, от тях със специални образователни потребности – 962;
- ученици със специални образователни потребности в специални училища за ученици със сензорни увреждания – 733;
- ученици със специални образователни потребности в помощни училища – 2916.

Промените ще доведат и до поемане на преки ангажименти от страна на държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги, които съгласно чл. 196 от Закона за предучилищното и училищно образование /ЗПУО/ имат задължение да изработват стратегии за осигуряване на подкрепа на личностно развитие.

4. Варианти на действие

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта "без действие"

Налице са следните варианти на регулативна намеса:

Вариант 0 – да не се прави нищо /без действие; нулев вариант/

Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса

1. **Вариант 0.** Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. Ако се приложи Вариантът „Без действие“ ще продължат да са налице затруднения при реализирането на политики и мерки в областта на приобщаващото образование.
2. **Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса.** Приемането и действието на Постановлението ще допринесат за създаването на благоприятни условия за осъществяване на приобщаващото образование в системата на предучилищното и училищното образование.

Основните моменти в Наредбата са свързани със следното:

1. Поставя се акцент върху пряката работа с децата и учениците за сметка на минимализиране на административните задължения на екипите за подкрепа за личностно развитие.
2. Въвежда се координатор в детската градина и училището, който да разпределя и координира отговорностите по подкрепата за личностно развитие на децата и учениците.
3. Осигурява се проходимост на възможностите за допълнително обучение по учебен предмет и консултации на децата и учениците - те ще могат да получават този вид подкрепа в рамките на своето училище;
4. Поставя се акцент върху предоставянето на допълнителна подкрепа на децата и учениците с изяви дарби, за да се отговори на техните потребности от обучение.
5. Значим фокус е грижата за здравето на децата и учениците чрез създаване на условия за достъп на децата и учениците до медицинско обслужване, чрез организиране на програми, свързани със здравното образование, здравословното хранене, първа долекарска помощ и др.

6. Регламентира се библиотечно-информационната дейност във всяко училище като възможност за достъп до учебна литература, както и като място с определени социални функции – осъществяване на социални контакти и опознавателни срещи между учениците с достъп до съвременни технологии.
7. Определя се кариерното ориентиране в съответствие със съвременните теории за развитие на детето – акцентиране върху силните страни на детето и възможностите за развитие още в предучилищна възраст.
8. Регламентира се ясна процедура за насочване на ученици със специални образователни потребности след VII и X клас за продължаване на образованието в профили и в специалности от професии. Важен акцент се поставя и по отношение на възможностите за тяхното продължаващо образование.
9. Ясно са регламентирани задълженията и отговорностите на родителите като партньори на детската градина и училището в осигуряването на приобщаващото образование и е определена ролята им по отношение на екипа за подкрепа за личностно развитие в детската градина и училището.
10. Определят се дейностите по налагане на санкции в съответствие с необходимостта от изграждане на позитивен климат в училище чрез серия от мерки, отговарящи на потребностите на общественото развитие. Осигурява се повече свобода на училищните екипи да се възползват от тази мерки при необходимост.
11. Създават се реални възможности центровете за специална образователна подкрепа да бъдат подкрепяща образователна институция за тези деца и ученици със специални образователни потребности, които не могат напълно да бъдат обхванати в образователния процес в детските градини и училищата. В същото време се създава механизъм за пълно приобщаване на децата и учениците със специални образователни потребности.
12. Разширява се дейността на регионалните екипи за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности чрез развитие на функцията за методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в детските градини и училищата.
13. Подобрява се координацията между системата на предучилищното и училищното образование - от една страна и системата на закрилата на детето – от друга чрез:
  - осигуряване на директна възможност за използване на социалните услуги от образователните институции;

- разписване на конкретни възможности за сътрудничество между отделите за закрила на детето и екипите за подкрепа за личностно развитие при идентифициране на рискови ситуации за децата и учениците, както и при работа по конкретен случай.

Поради изложеното дотук, Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса, следва да се приеме като необходим и възможен.

5. Негативни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

1. При Вариант 0 - не се предприемат никакви действия. Прилагането на нулев сценарий, при който няма да се приеме Постановлението, ще доведе до негативни последици за детето/ученика, чийто достъп до качествено образование ще бъде затруднен. Най-значителните негативни въздействия ще бъдат свързани с:

- относително по-неблагоприятните условия за развитие на децата и учениците съобразно индивидуалните им потребности поради недостатъчно ясни регламенти и механизми за осигуряването на подкрепата от педагогическите специалисти, за участието на родителите и на институциите извън системата на предучилищното и училищното образование;
- задълбочаване трудностите на педагогическите специалисти при осъществяването на дейностите за обща и допълнителна подкрепа поради административна обремененост и недостатъчно ясни отговорности;
- наличие на бариери пред родителите като участници в процеса на образование и в частност – да бъдат пълноправни партньори на педагогическите специалисти, децата и учениците в процеса на приобщаващото образование;
- задълбочаващи се затруднения пред институциите в предучилищното и училищното образование при прилагане на политиките и мерките в областта на приобщаващото образование.

Прилагането на нулев сценарий ще окаже негативно въздействие по отношение на постигане на стратегическите цели за предучилищното и училищното образование, свързани с повишване обхвата на децата и учениците и с намаляване дела на отпадналите от училище и на преждевременно напусналите училище.

2. При Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса. При проучванията и анализите в процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани негативни ефекти в икономически, социален и екологичен план при предприемане на регулаторна намеса (приемане на Постановлението).

Прилагането на Вариант 0 и Вариант 1 няма да доведе до отрицателни ефекти в социален, икономически и екологичен план.

6. Положителни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

1. Вариант 0 - не предприемане на действия - При извършените анализи в процеса на изготвяне на настоящата оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани положителни въздействия.

2. При вариант 1 – регулативна намеса. Приемането на Постановлението ще окаже позитивно въздействие върху всички участници в образователния процес и ще повиши тяхната мотивация за осигуряване на ефективно приобщаване на всяко дете/ученик в системата на предучилищно и училищното образование.

С прилагането на Наредбата се очаква да се намалят до минимум трудностите и противоречията, обусловени от наличната към момента нормативна уредба в областта на приобщаващото образование и да се постигнат следните позитивни въздействия:

- да се намали административната тежест за учителите и другите специалисти при обучението и предоставянето на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците;
- да се повиши ефективността на работата на педагогическите специалисти и на екипния подход при реализирането на дейностите за обща и допълнителна подкрепа;

- да се засили автономията на детската градина или училището при провеждане на политики за приобщаващо образование в зависимост от спецификата на институцията и от потребностите на децата и учениците;
- да се подобри междуинституционалното взаимодействие при предоставянето на подкрепата за личностно развитие с цел приобщаване на всяко дете и ученик;
- да се засили родителското участие в процеса на приобщаващото образование и при подкрепата на децата и учениците.

С действието на Наредбата ще се намалят ограниченията пред достъпа до качествено предучилищно и училищно образование в контекста на приобщаващо образование чрез подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. Това ще спомогне за увеличаване на обхвата и за задържането на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст в системата на предучилищното и училищното образование. Предлаганите промени, свързани с действието на Постановлението, ще допринесат за осъществяването на реформата в предучилищното и училищното образование.

Прилагането на Вариант 0 и Вариант 1 няма да има негативни ефекти в социален и икономически аспект, както и относно екологичното равновесие.

7. Потенциални рискове

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не са идентифицирани рискове от приемане на Постановлението, включително възникване на съдебни спорове.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

0 Ще се повиши

0 **Ще се намали**

0 Няма ефект

В резултат на действието на Наредбата за педагогическите специалисти и институциите в системата на предучилищното и училищното образование ще се намали административната тежест, свързана със сроковете за изготвянето на оценките на индивидуалните потребности

на децата и учениците, честотата на екипните срещи и попълването на свързаната с това документация.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Не се създават нови регулаторни режими и не засягат съществуващи режими и услуги.

9. Създават ли се нови регистри?

С Постановлението не се създават нови регистри.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

Постановлението няма ефект върху малките и средни предприятия.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

0 Да

0 Не

Проектът на Постановлението не изисква цялостна оценка на въздействието.

12. Обществени консултации

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултациялни процедури.

Обществените консултации се провеждат в съответствие с чл. 26 от Закона за нормативните актове.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

Приемането на Постановлението не произтича от правото на Европейския съюз.

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност:

Грета Ганчева – директор на дирекция „Приобщаващо образование“

Дата:

Подпис: